

Od Redakcji

Przedstawiamy Państwu pierwszy numer nowego rocznika językoznawczego „Forum Lingwistyczne”. Pismo zostało zaprojektowane jako platforma wymiany myśli związanych z szeroko rozumianymi problemami współczesnego językoznawstwa (o założeniach programowych pisma piszemy na stronie www.forumlingwistyczne.us.edu.pl), zaś jego pierwszy numer tworzą teksty autorów związanych z językoznawczym środowiskiem naukowym Uniwersytetu Śląskiego. Decyzja, aby pierwszy numer oddać w całości śląskim językoznawcom, choć rocznik ma przecież zasięg ogólnopolski, ma kilka uzasadnień. Otóż, chcieliśmy wyraźnie wskazać miejsce, w którym powstała idea nowego pisma lingwistycznego, po drugie uznaliśmy, że jest to dobra okazja, by przedstawić najważniejsze kierunki badawcze naszego Instytutu. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że ze względu na duże zróżnicowanie problematyki podejmowanej w Instytucie i pewne ograniczenia wydawnicze, nie wszystkie kierunki znalazły odpowiednią reprezentację.

Podobnie jak przyszłe numery, również ten zaprojektowaliśmy tak, aby zamieszczone teksty realizowały główne zamierzenie pisma: chcemy nie tylko przedstawiać najnowsze osiągnięcia lingwistyki we wszystkich jej nurtach, lecz także przypominać i wprowadzać ponownie do obiegu naukowe teksty, które – choć ważne i inspirujące – z różnych powodów nie dotarły do szerokiego grona zainteresowanych językoznawstwem. Artykuły te publikujemy w tłumaczeniach na języki kongresowe. Bliskie idei pisma są też wszelkie problemy związane z dydaktyką przedmiotów językoznawczych. W czasach, kiedy szkolnictwo wyższe, a humanistyka w szczególności, wymagają naszego wspólnego namysłu, być może zmian, zależy nam na zwróceniu uwagi na kształcenie uniwersyteckie w kontekście rozwoju wiedzy, która odgrywa zwykle pierwszoplanową rolę w murach uniwersytetu. Obu tym płaszczyznom wspólna jest polemika, rozumiana jako partnerska wymiana poglądów, opinii i przekonań naukowych, niepozabawiona, rzecz jasna, elementami oceny. Stąd niemożliwe jest nowoczesne pismo naukowe, w którym nie byłoby miejsca na recenzje dokonań naukowych.

Pierwszy numer „Forum Lingwistycznego” realizuje, jak sądzimy, idee, które towarzyszyły nam, kiedy wypracowywaliśmy kształt naszego pisma.

W dziale *Studia* pomieszczonych zostało siedem tekstów bardzo zróżnicowanych tematycznie, metodologicznie, odmiennych także pod względem rozległości pola badawczego poddanej obserwacji. Znajdziemy tu tekst Iwony Loewe o charakterze przeglądowym (*Dyskurs medialny – przegląd stanowisk badawczych*) oraz dwa artykuły, które analizują zjawiska współczesnej kultury z perspektywy lingwistycznej (Małgorzaty Kity: *Ewolucja coming outu w kontekście związków języka i kultury* i Bożeny Witosz: *O ideologizacji przekonań i postaw estetycznych (wokół publicznego sporu na temat artystycznej instalacji „Tęcza” na placu Zbawiciela w Warszawie)*). Zupełnie odmienny nurt badań językoznaw-

czych – semantykę strukturalną – reprezentuje studium Tomasza Nowaka pt. *O granicach werbalizacji, czyli „ile” i „co” można wyrazić w języku? Próba sformułowania problemu*. Na przeciwnym „krańcu metodologicznym” sytuuje się lingwistyka kulturowa: kierunek, w ramach którego mieści się tekst Aleksandry Niewiary *Od polskich słów do polskich zdań. W poszukiwaniu słów kluczy do polskiej kultury*. Nie mogło też zabraknąć w pierwszym numerze „spraw śląskich”. Traktuje o nich artykuł Jolanty Tambor: *Status języka a wola ludu i kodyfikacja. Przypadek śląski*. Badania historycznojęzykowe, będące jedną z wizytówek naszego Instytutu, tym razem współwystępują z problematyką normatywną we współczesnej polszczyźnie. Artykuł Mirosławy Siuciak i Magdaleny Pastuchowej *Współczesne zmiany rekcji czasowników jako przejaw stałej tendencji w dziejach polszczyzny (na przykładzie dopełniacza i biernika)* wskazuje konieczność wyznaczania wspólnych obszarów badawczych w synchronii i diachronii.

W dziale *Archiwalia* przypominamy tekst Ewy Sławkowej *On the Symbiotic and Orwellian Changes of Meaning. Remarks on the Theory of Research on Historical Semantic Change*. Opublikowany wiele lat temu w *Pracach Językoznawczych UŚ* zasługuje naszym zdaniem na „odkurzenie”, bo porusza wiele istotnych dla semantyki, nie tylko historycznej, problemów.

Warte uwagi są też polemiki, które odnoszą się bądź do tekstów, do których nie wszyscy mieliśmy okazję dotrzeć (recenzje autorstwa Joanny Przyklenk i Kingi Knapik), bądź do tych, które nie tak dawno ukazały się na lingwistycznym rynku (recenzje Karoliny Liszczyk-Kubiny i Ewy Ficek).

Dział *Varia* rozpoczyna tekst Aleksandry Janowskiej będący przypomnieniem dokonań naukowych Profesor Aliny Kowalskiej – badaczki związanej przez całe swoje życie naukowe z Uniwersytetem Śląskim. Także problemy dydaktyki uniwersyteckiej, zgodnie z koncepcją pisma, mają tu swoje miejsce. Odnoszą się do nich dwa artykuły (Romualdy Piętkowej i Katarzyny Sujkowskiej-Sobisz).

Pierwszy numer „Forum Lingwistycznego” jest, jak widać z tego skrótowego przedstawienia, niezwykle zróżnicowany – tak, jak zróżnicowane problemowo, metodologicznie i metodycznie są badania prowadzone w Instytucie Języka Polskiego UŚ. Nie da się, oczywiście, w jednym tomie przedstawić wszystkich wątków, które rozwijane są w naszych pracach. Mamy nadzieję, że kolejne numery będą nie tylko uzupełnieniem panoramy śląskich badań lingwistycznych, ale staną się ogólnopolskim forum prezentacji poglądów i dyskusji na wszelkie tematy językoznawcze.

Magdalena Pastuchowa